Uit de oude doos

Bijgaande artikelen werden nog 'ergens' gevonden en het lezen zeker de moeite waard. Excuses voor de slechte kwaliteit.

Witruggen, een uitstervend rundveeras

Huid van oeros

De veehouder P. G. Dijkstra te Echten ving kort na elkaar twee bijzondere kalveren, die beide de huidtekening van de oeros hebben.

Het linkse kalf (op de foto) heeft de witte streep geheel doorlopen hetgeen de raszuiverste aftekening van de witrikken is. Het andere kalf heeft een gevlekte kop (een zogenaamde griebelkop) en bovendien heeft het nog modderbenen, zwarte vlekken op de poten.

De moeders van deze kalveren zijn een zwarte en een blauwe witrug, witrik of aalstreep. Het merkwaardige is, dat voorzover de heer Dijkstra zich dat kan herinneren, de beide kalveren reeds de vierde generatie witruggen zijn, die steeds door zwartbonte stieren zijn gedekt. Deze kleurtekening is dus wel sterk dominerend bij de vererving, hetgeen waarschijnlijk geen wonder is, want deze tekening had ook de oeros reeds, waarvan op het ogenblik wordt aangenomen, dat onze runderen afstammen. Volgens de heer W. Geldof, die zich veel moeite heeft gegeven om de fokkerij van witrikken meer bekendheid te geven, heeft een witrikkoe meestal een witrikkalf, ook wanneer zij gedekt wordt door een zwartbonte stier. Maar wordt uit een aalstreepkoe eens een zwartbont kalf geboren, dan geeft dit kalf later nooit meer een aalstreepkalf terug, althans wanneer het gedekt wordt door een zwartbonte stier.

Deze witrikken stammen in Nederland uit Zeeland. Op de gelsoleerde eilanden heeft dit ras zich lange tijd kunnen handhaven. Het ras was en is soms nog melkrijk. Ook de heer Dijkstra in Echten vertelde ons dat, maar uit andere beschrijvingen blijkt, dat het zich door kruisingen met andere rassen ook tot een minder melkrijk veeslag heeft ontwikkeld, zodat er dan alleen nog maar sprake is van de oorspronkelijke rugaftekening.

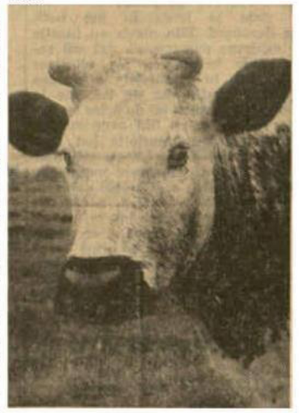
Volgens Geldof wordt de witrik in ons land door een tiental boeren bewust aangehouden. Ze zijn ook naar Friesland afgedwaald, waar immers nog altijd wel veehouders zijn, die graag iets bijzonder op stal hebben staan. De heer S. Ottema in Makkum bijvoorbeeld is zo'n liefhebber van uitstervende rassen en kleurtekeningen. De heren Nietkamp in Kollumerzwaag en S. van der Laan in Oldetrijne hebben zich in Friesland speciale moeite gegeven om het ras van de witrikken voort te zetten.

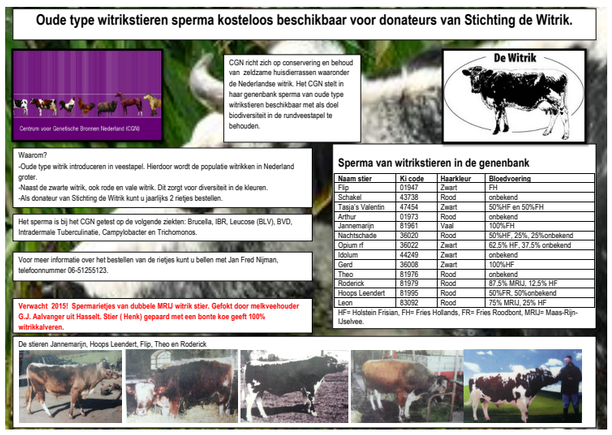
Verscheidenheid

Bij Zwaagwesteinde loopt de koppel van de heer Hietkamp in verschillende stukken land. Jonge stiertjes lopen er tussen hokkelingen en melkerieren. De heer Hietkamp melkt er op het ogenblik veertien witrikken. Hij heeft zwarte, rode en vale of muiskleurige witrikken. Sommige met modderbenen, andere met aaneengesloten zwarte of rode flanken, weer anderen met gespikkelde flanken. Het is wonderlijk om tussen deze dieren rond te lopen; men waant zich nauwelijks in Friesland. Ook in een naburig weiland loopt een witrug, die is van een andere boer. Kennelijk heeft een stier van de heer Hietkamp eens een uitstapje gemaakt. Overigens komen witrikken in de omgeving van Kollumerzwaag wel meer voor. In Makkum zit ook nog een liefhebber, terwijl we bij Heerenveen ook eens enkele dieren hebben gezien. De heer Hietkamp vertelt, dat de witrug-tekening gemakkelijk vererft, maar dat de dieren gauw te wit worden o.a. over de kop. De tekening van de witrug zou de oorspronkelijke van het oeros zijn.

Dat de witrug het nog zo lang heeft volgehouden in de Nederlandse rundveegeschiedenis en nu als parkrund een kans maakt om nieuwe opgang te maken, is mede een gevolg van het feit, dat in enkele delen van Nederland de boerin bij haar trouwen een koe meenam van het ouderlijk bedrijf. Daarvoor koos zij dan veelal een witrug, zo deelt de heer W. Geldof mee in Nederlands Volksleven. Deze kleurtekening kan tot in de tiende generatie terugkomen.

Voorproefje

Hier vindt u een voorproefje van de CGN folder (Centrum voor Genetische Bronnen Nederland) met de beschikbare Witrikstieren. Dit zijn stieren die deels heel ver terug gaan in de tijd, er zijn ook enkele zeer recente stieren bij. In 2015 jaar zullen we de folder op vol formaat publiceren zodat u er ook gericht uit kunt bestellen. Donateurs hebben recht op twee rietjes per jaar om in te zetten op de eigen veestapel. In de folder staat ook de informatie hoe u de rietjes kunt bestellen. Voor de enthousiaste kleurenfokkers zit er ook een vale stier tussen. Doe uw voordeel met deze mogelijkheid."

De Witrik

WITRIK Bode

13e jaargang, 4e editie winter 2014

Van het bestuur

In memoriam, Jan Sunter
1 juli 1939 – 14 oktober 2014

Helaas moeten we in het kerstnummer van zijn geliefde Witrikbode de "In Memoriam" van Jan Sunter opnemen. Op 14 oktober jongstleden overleed onze "Mister Witrik". Voor velen onverwacht omdat Jan weinig ruchtbaarheid aan zijn ziek zijn heeft gegeven. Hij wilde het liefste gewoon doorgaan en heeft dat tot het laatst volgehouden. Op de donderdag voor zijn overlijden heeft het bestuur op zijn verzoek bij hem thuis in Dieren vergaderd. Sterker nog, hij stond er op dat de Januari vergadering ook weer bij hem zou zijn.
Jammer genoeg heeft dat zo ver niet mogen komen en is Jan op 75-jarige leeftijd van ons heengegaan.

Jan Sunter, geboren te Haarlem, had via zijn moeders familie banden met Epe, waar ook zijn liefde voor koeien en het boerenleven ontstond. Hij is echter geen boer geworden maar chemicus, het platteland bleef toch trekken. Na een glanzende carrière bij AKZO in de directie van één van hun fabrieken ging Jan met pensioen. Hij wilde "iets met koeien" en heeft zich via cursussen aan de AOC in deze materie verdiept.

Stichting de Witrik
Via de Stichting Zelzame Huisdierrassen raakte Jan betrokken bij de oprichting van de Stichting de Witrik en met andere mannen van het eerste uur blies hij de Stichting leven in. Hij nam het initiatief tot het beschrijven van het fokdoel en keurde en registreerde de koeien. Veel veehouders onder u hebben Jan op hun bedrijf gehad en zijn interesse in de Witrikken en de mensen erachter mogen meemaken. Zelfs dit jaar heeft Jan nog gekeurd, op een stoel bij de koeien en met de auto in het land. Het ging niet meer zo makkelijk maar hij wilde het voor geen goud missen.
Tijdens de 12 jaar dat de Stichting bestaat, heeft Jan altijd in het bestuur gezeten, eerst als penningmeester, de laatste jaren als bestuurslid. Meer dan dat was hij het wakend oog en zorgde hij ervoor dat alle periodieke gebeurtenissen op tijd werden verricht. Ook was hij van meet af aan de redacteur van de Witrikbode.

In Jan verliest de Stichting niet alleen een goed bestuurder en een drijvende kracht, ook een warm en betrokken mens. De Stichting heeft tijdens zijn uitvaart op waardige wijze afscheid van Jan kunnen nemen. Tekenend voor Jan en zijn passie waren de koeienbeeldjes die tijdens de uitvaart op zijn kist stonden. Wij wensen zijn dierbaren heel veel sterkte toe in deze moeilijke tijd.

Secretariaat
Pytsje v. d. Veen
Griffijnstrijitte 45
9298 KC Kollumerzwaag
✆ 06 - 482 584 97

Een heer van stand uit Lieren
Had niet al te beste nieren
Dus zoals het meestal gaat
Ging hij snel aan het apparaat
En kon hij voor de rest gaan
rentenieren

Van het bestuur(vervolg)

Beste Witrikliefhebbers,
In dit eindejaarsnummer vindt u weer informatie over onze zo geliefde Witrikken en de wereld er om heen. Zo aan het einde van het jaar als de koeien weer binnen staan is er meestal wel een beetje tijd om terug te blikken en vooruit te kijken.

Bewogen jaar
Voor de Stichting was het een bewogen jaar, begin 2014 werd bestuurslid Jan Sunter ziek en gaandeweg het jaar bleek zijn herstel niet zo te gaan als iedereen had gehoopt. Hij is helaas op 14 oktober op 75 jarige leeftijd overleden.

Nu was Jans leeftijd voor hem geen hindernis om méér dan zijn aandeel te doen binnen het bestuur. Hij organiseerde de keuringen, hield de registraties bij en deed de inhoudelijke redactie van de Witrikbode. Daarnaast onderhield hij veel contacten met mensen die direct of zijdelings bij de Stichting de Witrik betrokken waren.

Verandering
In 2014 heeft er nog een verandering binnen het bestuur plaatsgevonden, Jaco Geurts heeft na 12 jaar het bestuur verlaten en zijn plaats is ingenomen door Martin Oranje, hij vervult nu de functie van penningmeester.
Wij zijn door het verlies van Jan bestuurlijk onderbezet geraakt en zijn dringend op zoek naar een of twee bestuursleden erbij. Wij vergaderen 4 keer per jaar en organiseren jaarlijks de Witrikdag.

Beleef Landleven dagen.
Verder zijn er een of twee keer per jaar wat evenementen waar we aan deelnemen, zoals bijvoorbeeld de "Beleef Landleven" dagen. Het gaat niet om enorm tijdrovende bezigheden en vele handen maken het werk veel lichter.

Wij hopen op een aantal positieve reacties op deze oproep voor bestuursleden, zonder bestuur kan een stichting niet bestaan en momenteel is het bestuur te klein om goed te kunnen functioneren. Wij rekenen op uw medewerking. Aanmelden bij Jan Fred Nijman tel. nr. 06.51.255.123 of email j.f.nijman@nffm.nl. *(JFN)*

Wij wensen u een voorspoedig en gezond 2015 met voor onze fokkers veel mooie witrikkalveren.

Bestuur Stichting de Witrik.

Vanwege het overlijden van onze keurmeester Jan Sunter, zijn de najaarskeuringen uitgesteld. Binnenkort worden de najaarskeurende bedrijven gebeld om alsnog een afspraak voor de keuring te maken. We vragen begrip voor de ontstane situatie.*(JFN)*

Mede namens de redactie wensen wij onze donateurs en allen die hun dierbaar zijn geweldig fijne kerstdagen en een voorspoedig en vooral gezond 2015.

Witrik kunst

Nu te koop bij Art Revisited. Een prachtig aquarel van een rode witrik stier en koe voorzien van korte rasbeschrijving. Mooi voor aan de wand, en natuurlijk geschilderd door Marleen Felius. Te bestellen via: Art Revisited, 9356 VB Tolbert, Tel: +31(0) 594 643 020 of info@artrevisited.com. *(CO)*

Naaste familie

Irish Moiled
Irish Moiled is een oud, hoornloos, Iers ras dat vermoedelijk door de Vikingen in de 8e en 9e eeuw naar Ierland gebracht. Vroeger kwam et ras op het hele eiland voor. Maar werd weggekruist door de meer melk producerende Shorthorn. Rond 1900 waren er nog enkele nog enkele dieren in het zuid-westen, in rest van Ierland nog slechts 1 of 2 kuddes over. Om het ras te redden werden in 1926 een fokvereniging en een stamboek opgericht.In1957 is de vereniging echter weer opgeheven en in 1966 ook het stamboek.

Fokvereniging
In de jaren 70 zijn door de Rare Breeds Survival Trust weer pogingen onderno men om het ras te redden, In 1982 werd weer een fokvereniging opgericht en in 1983 een stamboek. In 1985 waren er 3 fokzuivere stieren en 31 fokzuivere koeien,in 1989 8 stieren en 120 koeien.

Kortbenig
Het is het meest zeldzame ras in Groot-Brittannië. De Irish Moiled is melk-vlees typisch en kortbenig. De koeien wegen gemiddeld 450 kg en de stieren 660 kg, soms meer.
Vanaf 1929 werd geselecteerd op de rode kleur met witrugaftekening of rood gegriemeld. De dieren stonden bekend als zeer gewillig met een goede reputatie als melkvee en als trekdier'
Bron: *RUNDVEE. Rassen van de wereld, van Marleen Felius.*

facebook

We willen iedereen erop wijzen dat onze stichting sinds kort ook op facebook is te bewonderen!! (www.facebook.com/www.aalstreep.nl).

1st Macmann Apple - Tommy Jackson

1st Aughnakealie Ann - Tommy Jackson

• *Twee Telemark koeien in Noorwegen*

agrifirm feed

Dezelfde heer uit Lieren
Had soms erg rare manieren
Na aangesloten te zijn
Dronk hij een groot glas wijn
Om de verjaardag van z'n
marmot te vieren